

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefranțate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de trei 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Ziua de sărbătoare.

Sibiu, 30 Octombrie n.

Așa ar fi trebuit să fie, ca ziua de eri să formeze zi de bucurie, zi de adevarata și mare sărbătoare pentru toți credincioșii bisericii ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, pentru că în aceasta zi și-a primit biserica noastră în mod definitiv pe noul ei principie, care eri a primit darul arhieriei, a primit cîrja, simbolul conducerei unei turme cuvântătoare de aproape două milioane de suflete, crescute în credință față de Dumnezeu și în iubire față de limbă, lege și patrie.

Zi de sărbătoare mare trebuie să fie ziua de eri, în care a fost sfînțit întru Arhiereu și introdus în scaun, în biserica din Oradea-mare, Esceleța Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru *Vasilie Mangra*, la care serbare trebuie să participe, în gîndul și în sufletul seu, fiecare fiu sufletesc al Escelei Sale, bucurându-se, că Domnul s'a indurat a ne trimite urmaș vrednic al marilor înaintași trecuți la vecinie, și bineventând pe cel ce vine în numele Domnului, ca să ne arate cărările sale și să ne propovedească învățaturile sale.

Așa trebuie să fie, dar n'a fost așa. Nici pentru eei puțini, cari vor fi putut să facă, în aceste zile grele, obositoarea călătorie la Oradea-mare, pentru a asista la însemnatul act al sfintirii întru Arhiereu și al intronisării Escelei Sale, Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru *Vasilie*, nu a putut să fie ziua de eri zi de adevarata bucurie, și cu atât mai puțin a fost ea zi de sărbătoare pentru cealalți credincioși ai bisericii noastre, aflatori la vîtrele lor, ori pribegi, cine știe prin care colț de țară, deci departe de orașul în care a decurs, în cerc restrâns, solemnitatea sfintirii și a instalației, și cari poate că nu au avut nici o cunoștință, că ce act însemnat se săvîrșește în Oradea-mare! Inimile credincioșilor bisericii noastre, mai ales inimile celor din arhidiecea transilvană, cari au avut atât de mult de suferit în săptămânilile din urmă, nu sunt adecație pregătite și întocmite pentru a se bucura, căci sunt încă pline de amărăciune, de jale și de durere. Dispoziția sufletească a noastră, a tuturora celor din Ardeal, este atât de deprimată, atât de sdrobită, încât nu ne mai putem însufleți pentru nimic, nu ne mai putem bucura de nimic, nu putem decât să vîrsăm lacrimi și să ne încercăm durerile în plâns, căci inimile noastre sunt prea slabe pentru a putea purta greutatea răuțătilor, cari s'au descurcat asupra noastră în vremea din urmă!

Esceleta Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru *Vasilie Mangra*, nu e om vanitos, nu e iubit de linguri, de tămăeri, de preamariri, lipsite de regulă de sinceritate și isvorătoare din interes particular, dar e omul *muncei* cinstite și desinteresate, după ce însuși numai prin muncă serioasă s'a putut înălța la treapta înaltă și meritată, cea mai înaltă în biserică noastră, la care a fost ridicat în mod definitiv în cursul zilei de eri în biserica ortodoxă română din Oradea-mare. La muncă dorim deci să-l vedem și la muncă îl vom întâlni și în viitor,

și totuși va trebui să ne întărim sufletele, să dăm uitării durerile și năcăzurile și să ne găndim, că providența divină, din a cărei nestrăbătută înțelepciune se întâmplă tot ce nouă ni-se pare a fi bine sau rău în lumea aceasta, tot ce ne procură bucurie și fericiere, ori întristare și durere, poate că tocmai din adins a întoemit lucrurile astfel, ca ziua de sărbătoare de eri, care trebuie să fie zi de bucurie, să cadă în mijlocul zilelor pentru noi de adâncă durere și întristare, pentru că cu atât mai vîrtoș să simțim imperioasa necesitate a ivirei omului superior, a măngăitorului nostru și a urzitorului zilelor mai bune și mai liniștite, cari negreșit că trebuie să urmeze după zilele de groază prin cari am trecut.

Acest om superior, acest măngăitor și alinător de dureri sufletești, acest urzitor al unui viitor mai tîrziu și mai puțin shucumat decât trecutul, ne vine acum, în persoana Escelei Sale, Înaltpreasfîntului Arhiepiscop și Mitropolit al nostru *Vasilie Mangra*, sfînțit eri întru Arhiereu în Oradea-mare și introdus în scaunul vacanță arhiepiscopal și mitropolitan, cu ceremonialul obiceinuit, dar fără mare alaiu și fără sgomotoase manifestații, nepotrivite cu seriositatea și greutatea zilelor prin cari trecem.

Fie binevenit în fruntea bisericii, pentru că vine trimis de Domnul și vine în numele Domnului! Să-l primim deci, nu cu osanale, nu cu cununi de flori, nu cu daruri, cu ramuri și stâlpari, pentru că o astfel de primire nu convine firei sale, ci cu încredere și cu iubire, pentru că și el ne aduce întreaga sa iubire. Ne aduce o inimă caldă, care a bătut totdeauna și bate și acum pentru binele bisericii, al neamului și al patriei. Să-l primim ca pe cel ce prin trecutul său ne ofere garanță, că în bune și destoinice mâni e depusă acum soarta și viitorul bisericii noastre, precum și soarta și viitorul poporului român din patria aceasta, iubită de toți și apărata cu vîțeje rare și de fiii neamului românesc din statul ungar!

Esceleta Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru *Vasilie Mangra*, nu e om vanitos, nu e iubit de linguri, de tămăeri, de preamariri, lipsite de regulă de sinceritate și isvorătoare din interes particular, dar e omul *muncei* cinstite și desinteresate, după ce însuși numai prin muncă serioasă s'a putut înălța la treapta înaltă și meritată, cea mai înaltă în biserică noastră, la care a fost ridicat în mod definitiv în cursul zilei de eri în biserica ortodoxă română din Oradea-mare. La muncă dorim deci să-l vedem și la muncă îl vom întâlni și în viitor,

pentru că mult este încă de munca în biserică noastră și mult este de îndreptat. Îngrădit apoi cu oameni asemenea muncitor, va și putea face multe și mari lucruri, pentru că vaste sunt terenele de muncă și nu se cere, decât numai, ca fiecare muncitor să fie așezat la locul său.

Esceleta Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul *Vasilie Mangra*, nu a alergat în trecut, și nu va alerga nici în viitor, după bunuri lumești, după fericirea și mulțumirea persoanei proprii, ei totdeauna să gândit și se va gândi la binele obștesc, la fericirea neamului, la întărirea bisericii și a așezămintelor ei sacre, la înaintarea credincioșilor săi în cultură și bunăstare. Si fiindcă temeliile bisericii noastre le formează, pe lângă credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că credința în Dumnezeu, încă și iubirea credincioșilor între olală și iubirea lor față de cei de altă limbă și lege din patria comună, apoi iubirea de adevăr și dreptate: suntem siguri, că Esceleta Sa va căuta să întărească în aceste virtuți pe toți ceice datorină au să le sădească în sufletele masselor mari și cu cultură mai inferioară, pentru că

lonelului general Terssnyánsky, comandant al unei armate, și nepotul meu, Arhiducelui Iosif, general de cavalerie, viteazului comandant de corp, crucea militară pentru merite clasa I, cu decorația de răsboi.

Viena, în 17 Octombrie 1916.

Francisc Iosif m. p.

Pastorala

P. S. Sale, Episcopului Ioan I. Papp al Aradului, adresată în chestia răsboiului cu România credincioșilor din eparhia arădană.

Ioan, din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul episcop al Aradului, Orăzii-mari, lenopolei și al Hâlmagiu lui, precum și al părților adnexe din Banatul-Timișan.

Iubitului cler și tuturor credincioșilor din eparhia Aradului, dar și pacea dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Cristos, împreună cu salutarea noastră arhiească!

Iubiți creștini și fii sufletești!

In mijlocul răsboiului înfricoșat, care mai bine de doi ani de zile a aprins lumea, reclamând jertfe cunoscute pentru apărarea înaltului Tron și a patriei noastre iubite, ca un fulger din senin și ca un trăznet mistuitorene-a mai lovit acum știrea, că în rândul contrarilor statului nostru ungur a intrat și România.

Această știre, pe cât de neașteptată, pe atât și de sguduitoare, ne-a umplut inima de mâhnire cu atât mai profund și mai simțită, cu cât nici când nu am putut crede, că România să ridice armele sale contra monarhiei, în care, sub scutul puternic al dinastiei glorioșilor Habsburgi și sub binevoitoarea îngrijire a patriei noastre mame trăim milioane de Români.

Este mai presus de ori-ce îndoială, că acest fapt al României ne-a umplut pe toți cetățenii statului nostru ungur de adâncă mâhnire și de temeinice și serioase îngrijiri, dar deosebi a umplut de spaimă și neliniște poporațiunea din comunele mărginise, adecă poporațiunea din apropierea locului, unde s-au dat primele semne de luptă, pentru că acea poporațiune a fost nevoie să-și părăsească casele și avutul și să se refugieze, care cum a putut.

Dar ori cât de mare ne este mâhnirea și ori cât de temeinice și serioase sunt îngrijirile noastre, urmate din faptul de mai sus, un lucru ni-se impune înainte de toate și anume acela: de a rugă pe milostivul Dumnezeu, părintele nostru cel ceresc, ca să ne întărească în nădejdea îndrepătării lucrurilor spre bine, ca astfel să nu decădem cu duhul și să nu ne pierdem, ci să ne păstrăm bunul cumpăt, și astfel să fim răbdători între toate împrejurările vieții și deosebi între împrejurările grele, cum sunt și cele de acum.

Cugetându-ne acum, precum și trebuie să ne cugetăm, la situația înăsprită prin nou resbel, nu putem să nu ne dăm seamă, că această situație este fără pereche, și de aceea, pentru că cetățenii acestui stat nici când n'au fost avizați și îndrumați la o înțelegere mai frătească și la o conlucrare mai armonioasă spre unul și acelaș scop comun, decât cum suntem avizați și îndrumați acum cu toții, fără deosebire de limbă și lege — să colaborăm la apărarea cu bărbătie a înaltului Tron și a iubitei noastre patrii comune, contra năvălirilor dușmane, fie din ori-ce parte ar veni acelea.

Credința neclintită a poporului nostru din acest stat către înaltul Tron și alipirea lui necondiționată către patria sa mamă a fost și este tradițională; aceasta a dovedit-o în tot cursul veacurilor de când s'a așezat

pe acest pământ și a dovedit-o în mod recunoscut de autoritățile civile și militare și în cursul răsboiului pomenit, și de aceea mă cred în drept a face mărturisire înaintea lumii, că această credință și alipire a poporului nostru către înaltul Tron și către pământul statului ungur, către iubita sa patrie comună, nu numai nu se va slăbi nici acum, dar nici nu se va clătina nici pe un moment, din contră, ea se va potenza în măsură, ca de cără ei să se sfârme ori ce încercare năvălitoare a dușmanilor acestui stat.

Această mărturisire mă cred în drept a o facă cu atât mai vârtoș, cu cât este lucru de notorietate publică, dovedit prin fapte istorice, că nu este popor pe față pământului, care să se lipească mai tare de glia strămoșească și de căminul părintesc, decât cum a făcut-o și o face aceasta poporul nostru românesc în deplina cunoștință a adevarului, că aici odihnesc osămintele moșilor, ale strămoșilor și ale părinților săi, că aici este leagănul nostru, aici am văzut lumina soarelui, aici am învățat cunoștința de Dumnezeu, aici ne-am desvoltat și afirmat și tot aici vom să ne desvoltăm și afirmăm și în viitor, ca popor de ordine și credincios înaltului Tron și iubitei noastre patrii, și ca atari să trăim în dragoste creștinească și în bună înțelegere cu toți cetățenii acestui stat.

Când îndrepitez acest cuvânt al meu către voi, iubiți creștini și fii sufletești, o fac aceasta nu numai spre dovedirea convingerii ce am despre voi și despre neamul nostru românesc din acest stat, dar o fac și pentru aceea, ca să înțelegeți din cuvântul meu, din cuvântul arhiereului și părintelui vostru sufletesc, că acum a sosit vremea să dăm mai mult ca și oricând probe învederate, că suntem conștii de datorințele noastre cetățenești. Să dăm probe învederate, că suntem și acum — precum am fost în tot trecutul îndepărtat și apropiat — de un cuget și de o simțire cu concetățenii noștri și cu conducerea statului, de căte ori s'a ivit și se iște trebuința de apărare a înaltului Tron și a patriei noastre mame, în contra vrășmașului comun, cum e situația de acum.

De aceea, către voi, iubită inteligență clericală și mireană, fără deosebire de rang și stare socială, îndrepitez glasul meu de acum cu rugarea: să fiți interpréți, adecă tălmăciii fideli ai acestor sentimente, congruente nu numai cu interesele statului, dar și cu interesele binepricepute ale bisericii și ale neamului nostru.

Sfătuți pe toți, ca fișecare să-și păzească cumpătul, să trăiască în bună înțelegere între sine și cu toți concetățenii acestei patrii comune, fără deosebire de limbă și de lege, să stăruie fișecare a fi spre ajutorul și măngăierea deaproapelui său în vreme de lipsă, să fie cu respect către legi și stăpânire, cu supunere și ascultare către autoritățile militare și civile, iar spre scopul apărării înaltului Tron și a patriei, a acestui pământ strămoșesc, și astfel spre scopul biruinții armelor noastre contra dușmanilor văzuți și nevăzuți, să dea de bună voie toată jertfa posibilă ce i-s'ar cere.

Vă mai sfătuiesc și îndemn pe toți, să vă rugați cu credință lui Dumnezeu, ca să dea biruință armelor noastre; rugați-vă cu psalmistul: «Doamne, deșteaptă puterea Ta și vino, ca să ne mantuești pe noi!»

Arad, 18/31 August 1916.

Al vostru tuturor de binevoitor:

Ioan I. Papp,
episcopul Aradului.

Pastorala

P. S. Sale, Episcopului Dr. Miron E. Cristea, adresată, la începutul răsboiului cu România, credincioșilor săi din dieceza Caransebeșului.

Acum, după 2 ani de crâncenă răsboire, ne puteam cu drept cuvânt și după atâtea jertfe aștepta la încheierea de toți doritei păci, care să puie capăt răsboiului.

Dar în loc de asta vedem, că răsboiul acesta mondial nu numai se încinge din nou, ci atrage în luptă și alte popoare, până acum neutrale. Așa în presara Sf. Măriei Mari a declarat răsboi monarhiei noastre Austro-Ungare, spre marea noastră mâhnire și durere, și regatul vecin al României; și ne sosesc vesti, că în unele locuri s'au și început luptele cu acest nou inamic.

In toate pastoralele noastre din anii ultimi și în multele circulare și ordine, privitoare la răsboiul acesta, v'am atras atențunea asupra datințelor militare și cetățenești, ce în asemenea zile grele trebuie să le doveasă ori ce cetățean; iară fiii poporului român din patrie și îndeosebi cei de pe teritorul eparhiei Caransebeșului au documentat pe toate fronturile o rară viteză și o incredere neîntrecută de alte popoare. Mai ales regimentul nostru de casă nr. 43 de infanterie s'a distins pretutindenea astfel, încât prin tînuta, viteză și îsprăvile sale a făcut cinste nu numai poporului român din eparhia Caransebeșului, ci și întregei armate din monarhie.

Cu un cuvânt, fiii românișmei din patrie au pecetluit în modul cel mai splendid fidelitatea către tron și patrie cu sângele lor, vărsat în atâtea lupte glorioase ale acestui răsboi mondial și prin eroismul dovedit în atâtea rânduri și recunoscut de toți factorii competenți.

Deci nu mă îndoiesc, că credincioșii eparhiei noastre și toți fiii ei vor dovedi și pe viitor aceeași tînătă bravă, loială și vrednică de toată încrederea.

Cu toate acestea, îmi tîn de datință, ca și în față situației ce s'a creat patriei noastre prin noua declarație de răsboi, să vă sfătuiesc și îndemn, să nu părăsiți vechile voastre virtuți militare, ci să ne facem și pe viitor cu aceeași dovedită loialitate datorință către patria și tronul, cari și până acum ne-au ocrotit. Deci fiecare credincios al eparhiei să rămână fidel regelui, fidel steagului lui și credincios față de patria ungură, identificându-se cu toate interesele pământului pe care s-a născut și care l-a hrănit, pe el și pe strămoșii săi, și pe care trebuie să-l apere între orice împrejurări.

Sperez, că toți fiii noștri sufletești se vor purta până la sfârșit aşa, încât nimenea să nu poată avea nici barem vreo umbră de bănuială, că fie și numai unul și-a uitat de sine și a dat măna cu inimicul țării, ori cari ar fi aceia.

Onorata preoțime să aducă acestea în biserică la cunoștința tuturor în modul cel mai convingător și să stăruie și din partea ei, cum va ști mai bine, în acelaș înțeles; iară preoții militari să le comunice și ostașilor, sfătuindu-i și împlini cu sfîntenie jurământul depus.

Cu acestea rog pe bunul Dumnezeu, care conduce destinele omenirei și ale popoarelor, ca să iee și pe viitor sub scutul său pe Impăratul și Regele nostru, să ducă la biruință armele lui, să ocrotească țările și popoarele lui, să vă scutească și pe voi și vatrele voastre de toate retelele și primejdile, iară din parte-mi vă împărtășesc binecuvântarea noastră arhipăstoriească.

Caransebeș, 16/29 Aug. 1916.

Dr. Miron E. Cristea,
episcop.

Telegramme de felicitare

sosite la adresa nou alesului Arhiepiscop și Mitropolit Vasilie Mangra.

(Fine.)

Din Budapesta a trimis telegramme de felicitare László János, din Somcuta mare Ludovic Man, din Károlyhágó Juliul Muzsa, din Marghita Andrei Darabian, din Gábor deputatul Nagy Sándor, din băile Sovata Imrik, din Karlsbad Moskovits Mór, junior, din Marienbad Dr. Iosif Papp, locitor în Budapesta, din Oradea mare Armin Gerő, căpitan de poliție, din Alesd primpretorul Bérczy Imre, din Biserica albă procurorul regesc Fildan, din Budapesta deputatul Dr. Carol Schmidt, din Szalárd pretorul Mangra, din Oradea mare Dr. Popper Ákos, din Budapesta Dr. Dézsi Géza, din Seghedin deputatul Kósa Jzsó, din Timișoara deputatul Mihail Niamessnyi, din Budapesta deputatul Loránd Hegedüs, din Oradea mare Dr. Ioan Papp, din Oradea-mare Dr. Moritz Ernő, din Ugra Iosif Bölköyi, din Budapesta Eméric Saluzinsky, redactor, din Budapesta Rudas, redactor, din Balatonfüred Mártonffy, din Iászkisér Alexandru Hegedüs, din Oradea-mare Dr. Geresznyés Béla, din Budapesta Ioan Serban, din Budapesta Alesandru Benedek, al doilea president al judecătoriei administrative, și din Budapesta Dr. Bánothy Kálmán, secretar ministerial.

S'au mai primit apoi telegrammele următoare de felicitări:

Brad. Corpul profesoral dela gimnaziul din Brad cu bucurie să salută la intrarea binemeritată în scaunul de mitropolit și arhiepiscop Stefan Albu director.

Oradea-mare. Din inimă îți grătuiezi. Dumnezeu să te țină la mulți ani, spre binele patriei și al bisericii române. Rednic deputat.

Budapesta. Felicitările mele coriale. Babeș.

Lipova. Votul congresului inspirat de provoziția divină, spulberând intriga și fățuria, V'a ales arhiepiscop și mitropolit, triumfând astfel meritul, dreptatea și adevărul. Cu supunere fiască din inimă sinceră vă exprim felicitările mele, rugând pe Dumnezeu să vă dăruiască sănătate, tărie și putere, ca să puteți conduce biserică și neamul la limanul doririlor. Voicu Hamsea, protopop.

Zernești. Rog primii respectuoase felicitări la binemeritatul vot de încredere primit din partea bisericii la alegerea de mitropolit. Fostul elev Hamzea, protopop.

Chișineu. Felicit pe fostul meu prea iubit profesor în demnitatea de mitropolit. Vă doresc arhipăstorire întru mulți ani, spre mărire bisericii. Dr. Dimitrie Barbu, protopop.

Turda. Vă felicit cordial la alegerea de arhiepiscop și mitropolit și Vă împlor mulți fericiti ani spre consolidarea scumpei noastre biserici și a neamului nostru românesc. Mușatan, protopop.

Cohalm. Trimit omagile tractuite de arhiepiscop și mitropolit, dorindu-i viață îndelungată și pentru biserică binecuvântare. Bercan, protopop.

Deva. Rog primii omagiale felicitări, întru mulți ani! Dr. Dobru, protopop.

Timișoara. Intru mulți ani spre binele și prosperarea bisericii și a neamului. Oprea, adm. prot.

Au mai felicitat următorii: Gavril Maroș, subdirector de finanțe (Oradea-mare); Dr. Nicoară (Timișoara), Herszényi notar (lași), Martin I. notar.

(Recea), I. Andreescu, căpitan de poliție (Timișoara), Gh. Navrea, paroh (Voivodă), S. Suciu (Oradea-mare) O. Conopan, preot Uzdin-Ozora, Dr. Ioan Bunea, avocat (Oradea-mare), familia Halmagian (Agriș), preotul Negru (Agriș), Moise Popovici și V. Papp (Beiuș), Sabău preot (Boldogfalva), Maior protopopul Șeitinului, Dr. Petruțiu, avocat (Chișineu), A. Tempea și Dr. Dim. Chiroiu, avocat (Becicherechiu), Maria Penciu și Val. Dr. Parasca (Hațeg), I. Gerlan (F. Oșorhei), Iosif Diamandi (Oradea-mare), Dr. N. Popovici (Oradea-mare), familia Mihailovici (Arad), Gh. Prodanovici (Oradea-mare), Dr. Gherlan (Oradea-mare), Rusan, preot (Alba-Iulia), I. Mercea (Nădlac), Petrovici (Nădlac) Dim. Vușcan și S. Sabău preoți. Descherolles Kruspér Sándor (Nagyrábék), A. St. Șuluțiu, director (Nădlac), Bodea preot militar (Sătoraljájhely), Dimitrie Iorgovici, Gh. Purcariu, P. Tulcan (Arad), Dante German profesor (Lipova), Sim. Cornea preot (Batania), Dr. O. Crișmariu (Cașovia), Ios. Maximilian paroh (Brașov), Crainic preot (Zărind), M. Popa și fam. notar. (Tășad), Eugenia Vasile (Totvărădia), Ioan Sibian, Achim Taus (Feldioara), Florian Mămucu, P. Russu, A. Novac (Pecica), Dr. Candrea jude (Lipova), Tit Gheaja protopop penz. (Sighișoara) Căilean paroh (Sajómagyaros), Dr. Ioan Fărcaș (Des), Romul Bica (Zărind), Pavel Dărlea (Boroșineu), preotii Turicu, Mladin (Ottlaca), Dr. Petrovici (Becicherechiu) P. Pelle, Roma Vădan (Minciș), Maria Radu etc. (Brașov), Ertsey primprestare (Ceica), familia Papp (Beiuș). Ioan Pop (Pestszentlörincz), Virginia Vlaicu (Brașov), Dr. Moskovits M. (Oradea), A. Golea (Dobroști), Prodan (Budapesta), Rosnyai Kálmán (Szeghalom), Lakos Lajos (Nagyvárad) Singlary Gyula (Nagyvárad), Dusesdi Középessy Kálmán (Nagyvárad), Văd. Anna Marienescu născ. Brote (Sibiu). Dr. Vasile Bologa (Sibiu), dna și domnul Dr. Beu (Sibiu), Dr. Ioan Damian (Deta), Dr. Ioan Boros (Oradea-mare), Văd. Catinca Fașie (Oradea-mare), csikszenttamási Dr. Baróthy Pál, kir. fölügyész helyettes, (Nagyvárad), Rádl Odón avocat (Oradea-mare), Löwenstein Zsigmond, director (Oradea-mare), F. Békei Samu (Bpesta), Dr. Bányai Bisitz Béla (Budapesta), Dr. Moskovits Iózsef (Nagyvárad), colonelul Nicolae Lugoșan (Sibiu), Elena Horvath (Ocna Sibiului), G. I. Sporea (Sasca), Dr. Gh. Roxin (Cetinje), P. Serbu protopop (Giriș), Varró Domokos (Oradea-mare), Nic. Crișmar paroh (Bărăteaz), I. Antonescu (Cornești), Dr. Konrád lenö (Oradea-mare), Dr. Cornel Albu (Timișoara), Stef. Domocoș (Bratca), Anka Andor (Zám), Nic. Popovici (Csák). Citye Iózsef (Oradea-mare), Eugen Munteanu (Idicu), Ioan Petruțiu (Chișineu), Emil Reit inv. Noworadomsk (Polonia), Dr. Gáman Béla (Ó-Tátrafürd), Ioan Bogdan (Siria), Iuliu Vuia (Caransebeș), Werner Kálmán preș. scaun. orfan. (Oradea-mare), Ioó Gábor (Hort) Váradi (Oradea-mare), N. Blaga (Nădab) Fr. Terembentiu (Galșa) Tr. Vățian asesor (Arad), Dr. Gh. Ciuhandu as. sef. (Arad), Iustin Suciu Dr. (Arad), Valeria Sulica (Brașov) Loc. Iosif Măiorescu (Cetinje), Iulian Toader (Modor), Vasile Popovici (Siria), Traian Motora (Vorța) Petru Olariu (Geoagiu), Grigoriu Gavriș (Ciceu-Giurgești), Fam. Kéri (Brăd), Gábel Jacob (Zürich), Wertheimstein Aranka (Gételek), Moskovits Miklosné (Szeged), Elena Regman (Sighișoara), Iosif I. Ardelean, (Chitighaz) Nicolae Boșcaiu (Bodești), și alții și alții.

Răsboiul.

Rapoartele oficioase din zilele trecute despre situația de pe câmpul de răsboi sună în resumat astfel:

22 Octombrie. La granițele ungaro-române pe mai multe locuri trupele române sunt respinse. De pe malul râului Naraiovca au fost alungați Rușii de trupele germane. Câteva sute de soldați ruși cu 8 ofițeri au ajuns în captivitate. In Dobrugea trupele germane și bulgare au intrat în Cobadin și Topraisar. In Macedonia Bulgarii au primit ajutor german. La frontul italian nu s'a întâmplat nimic mai însemnat. La frontul dela apus trupele engleze și franceze atacă cu înverșunare, dar fără succes. Cu o risipă extraordinară, făcută în vietii omenești, i-a succes dușmanului să căștige puțin teren spre Pys. La Somme, între Blaches și La Maisonne, Germanii au recucerit cu o contraofensivă succesoare pozițiile perdute nu de mult. Pe celealte locuri e foc de artilerie în permanență.

23 Octombrie. Armata comandanță de Arhiducele Carol Franz Iosif a intrat în Predeal. Șase ofițeri și 550 soldați români au ajuns în captivitate. Pe la Luck malul râului Naraiovca e curățit de tot de Ruși. Armata comandanță de Mackensen a intrat în Constanța, iar aripa stângă a ei se apropiște de Cernavoda. In Macedonia dușmanul a fost silit să se pună în stare de apărare. La frontul italian a fost foc de artilerie pe întreaga linie. In Tirol și Carintia atacurile au fost mai slabe decât în zilele trecute. La frontul dela apus puternicul foc de artilerie a fost și mai mare. Atât Englezii, cât și Francezii au atacat cu puteri numeroase și cu mare vehemență, dela ameaz până la mezul nopții, dar viteză infanterie germană, sprijinită de artilerie și de aeroplane, a respins toate atacurile îndărjite. Numai la Sailly li-a succes Francezilor să cucerească puțin teren, cu ocazia atacului de noapte. Au fost nimicite 22 de aeroplane dușmane din partea Germanilor. Aruncaseră bombe asupra orașului Metz și asupra mai multor comune din Lotaringia, omorând 7 persoane.

24 Octombrie. Armata Arhiducelui Carol Francisc Iosif, compusă din trupe austro-ungare și germane, a atacat cu succes la Turnu-roșu și a cucerit teren. Pe celealte locuri la frontul dela ost situația e neschimbătă. In Dobrugea armata lui Mackensen a ocupat Medgidia și Rasova, urmărind pe Români și Ruși, cari se retrag în disordine. Au fost capturați în total, dela începutul răsboiului, la frontul acesta, 75 ofițeri, 6693 soldați, un steag, 52 mitraliere, 12 tunuri și mult material de răsboi. Asupra orașului București au fost aruncate de nou bombe din aeroplane germane. In Macedonia situația e neschimbătă. La frontul italian focul de artilerie și aruncarea de granate s'a continuat, pe unele locuri cu multă vehemență. Ai noștri au aruncat bombe cu succes asupra unui tren lung italian. La frontul dela apus Englezii și Francezii au atacat de nou cu încordarea tuturor puterilor, pentru a sparge frontul german, dar nu li-a succes. Perderile pe cari le-au avut în morți și răniți sunt enorme. Luptele date în aer s'a terminat cu învingerea Germanilor. Un aeroplân dușman a fost nimicit, celealte au trebuit să se retragă.

25 și 26 Octombrie. Trupele austro-ungare și germane, cari au ocupat Predealul, s'a apropiat de Sinaia. Alte trupe sunt aproape de Câmpulung. In Dobrugea Nemții, Bulgarii și Turci au intrat în Cernavoda. Podul dela Cernavoda, o frumusețe și minune arhitectonică, a fost aruncat în aer de trupele române. In Macedonia Bulgarii au respins atacurile trupelor

sârbești. In Bucovina și pe celealte locuri la frontul dela ost atacurile dușmane au fost toate respinse ori prăbușite. La frontul italian nici o schimbare. La frontul dela apus Nemții și-au apărăt cu succes pozițiile. La Verdun s'a dat atacuri vehemente pentru cucerirea fortului și a satului Douaumont și au fost atacuri și la fortul Vaux.

27-29 Octombrie. Situația a fost favorabilă și în zilele acestea la toate fronturile pentru puterile centrale. Atacurile dușmane la frontul dela apus au fost toate respinse, iar cele dela frontul italian s'a prăbușit. In Bucovina, pe la Vatra Dornei, trupele noastre au intrat în șanțurile rusești și au cucerit o înălțime pe pământ românesc. Alte trupe înaintează în valea Trotușului în România, iar trupele lui Mackensen au intrat în orașul Hirșova. In Macedonia au fost respinse atacurile trupelor sârbești.

NOUTATI.

Contele Stürgkh împușcat. Ministrul president al Austriei, contele Carol Stürgkh, a fost împușcat Sâmbătă în 21 Octombrie, la orele 2 d. a. în restaurantul din Viena în care obișnuită să iee masa. Atentatorul se numește Dr. Frideric Adler, ziarist și social democrat, care a recunoscut la interrogatori, că a săvârșit faptă criminală cu premeditare, că stie bine pentru ce și că nu se căștește de ce a făcut. Contele Stürgkh, asupra căruia au fost descărcate trei gloante de revolver și toate l'au nimerit, a rămas mort pe loc și a fost înmormântat Marti cu solemnitate mare. Era de 57 ani. Se crede, că atentatul a fost săvârșit de un fanatic, ori poate de un desechiibrat, — cercetarea va stabili, — dar fond politic nu are. Se spunește, că locul lui Stürgkh îl va lua Kőber, actualul ministru comun de finanțe, care a mai fost odată ministru presidențial austriac.

Oficiu de alimentare. In Budapesta s'a organizat un oficiu de alimentare publică, cam la fel cu cel din Germania, sub controla ministerului de agricultură și a celui de comerț și de comunicări. Conducătorul oficiului e baronul Ludovic Kürthy, iar funcționarii sunt luați din diferitele ministerii și recrutați dintre aceia, cari și până acumă s'a ocupat cu chestia atât de grecă și alimentării publice. Scopul înființării acestui oficiu este introducerea unei uniformități în fața întreagă în privința preturilor alimentelor și a unei împărtiri rationale a lor, să ca să ajungă pretutindenea.

Invățătorii refugiați de pe teritorul comitatului Murăș-Turda sunt provocati din partea inspectorului reges de școale din Murăș Orșorhei să se reîntoarcă la posturile lor, pentru a-și începe activitatea. Provocarea privește și pe invățătorii noștri confesionali.

S'a scumpit poșta. Facem atent public căitor, că cu începere din 1 Octombrie n. poșta s'a scumpit. O carte postată trebuie să fie provăzută cu timbru de 8 fil., iar scrisorile cu timbru de 15 fileri. Pentru pachete încă se plătește ceva mai mult decât mai înainte, și s'a urcat și taxele pentru telegrame.

Reîntoarcerea refugiaților. In ministerul de interne s'a stabilit planul, după care se va face reîntoarcerea refugiaților din Ardeal la vîtrele lor. Refugiații vor fi trimiși pe rând acasă, ca să nu fie aglomeratia la gări prea mare. Se va purta de grije, ca la anumite stații să li-se dea de mână. Mai târziu vor veni acasă cei indispensabili pentru munca cîmpului.

Bonurile de pâne și făină s'a introdus earăși în orașul nostru. La brutari, prăvălii, restaurante și la cafenele se vinde pânea și făină numai celor ce prezintă bonuri numite. Rânduiescă aceasta în viorele cu ziua de 1 Noemvrie 1916.

Prețurile maximale. Șeful poliției sibiene face atenție negustorii la ordinăriunea cu N-rul 5731 din 15 Iulie 1916, privitoare la prețurile maxime pentru porci, carne de porc, unsolare, untură, slăină, suncă, cărnoți, carne afumată și jumări. Ordinăriunea trebuie afișată în localul de vânzare.

Cameră de răsboi vrea să înființeze școala de cadeți ces. și reg. din Cașovia (Kasse), în care să fie așezate toate obiectele ce stau în legătură cu răsboiul, anume: placute, medalii, distincții militare, epolete, tablouri, fotografii, obiecte luate dela dușman, poesi, date referitoare la luptele date, cu un cuvânt, tot ce e de interes public. Se adresează deci rugămintă către public, mai ales către foști elevi ai școalăi de cadeți din Cașovia, ca să facă colectă de astfel de obiecte și de date, și să facă exacte comunicări și despre moartea eroică a fostilor elevi ai numitei școli de cadeți și despre făptuirile lor militare, înainte de moarte. Numele trimițătorului să fie scris în mod legibil.

Constanța. Frumosul oraș românesc Constanța, cu însemnat port de mare, care a costat peste cincizeci de milioane, și cu casinoul demoralisator și ruinător de averi, a căzut în mâna Bulgarilor și a Germanilor. Perdere e enormă pentru România, căci Constanța a fost pentru statul român aceea ce e Hamburgul pentu Germania, Triestul pentru Austria și Rotterdam pentru Olanda: cel mai însemnat loc prin care se facea importul și exportul. Chiar și acumă, de când a intrat în răsboi, din neprincipala bărbătilor ei de stat, România pe aci își primea munitia necesară din Rusia și din alte părți. Acum îi este calea tăiată și nu mai are decât două lini ferate, cari o leagă cu Rusia: pe la Burdujeni, prin Bucovina, și pe la Ungheni. După ce le vor perde și pe acestea, ceea ce și numai chestie de timp, cei din regatul roman pot să pună pușca la picior și să se roage de iertare de învingătorii, cari le-au dat pedeapsa merită pentru purtarea lor perfida.

Soldat cu 165 de rane. Din Sofia i-se serie ziarului "Az Est", că acolo se poate vedea fotografia soldatului bulgar George Tolev Ivanov, pe corpul căruia sunt 165 de rane, capătate în luptele date cu dușmanul. Două klograme și jumătate de fier au scos medicii din acest corp ciuruit de gloante și de bucăți de șrapnel, și bravul soldat bulgar, care le-a primit, e pe calea vindecării, pentru că părții mai gingește ale corpului său nu au fost atinse de ele. Cu toate acestea, e curată minune, că cu 165 de rane omul a putut să rămână în viață, ceea ce se atribue chirurgice moderne, care a făcut progrese enorme.

Inscrieri la universitate. In primul semestrul al anului școlar 1916-1917 s'a înscris 3918 studenți și studente (mai mulți cu o sută decât în anul trecut). Numărul studentelor înscrise este 1073 (mai mare cu 293 decât în semestrul precedent); dintre acestea s'a înscris: la facultatea de drepturi 139, la medicină 426, la filozofie 465, la cursul de farmacie 43.

Perderile Italiene. După datele statistice particulare italiene, perderile Italiei în ofițeri sunt dela începutul răsboiului cu monarhia noastră până la finea lunei Septembrie următoare: au căzut 11 generali, 112 coloneli ori vice-coloneli, 180 majori, 956 căpitanii, 1819 locotenenti și 3058 sublocotenienți. La olală 5136 ofițeri.

Condamnarea lui Genadiev. Fostul ministru bulgar Genadiev, care voea să joace în Bulgaria rolul pe care-l joacă Venizelos în Grecia și se atragă că spre împărtita înțelegere, a fost condamnat la zece ani temniță pentru tradare de patrie, din partea judecătoriei militare bulgare. Cățiva dintre compliciti au fost condamnați la cîte opt ani temniță, iar cățiva dintre cei acuzați au fost achitați.

Poplaca. Dintre toate comunele, peste cari a trecut popoul din luna trecută, cea mai greu cercată e comuna Poplaca, din nemărginita apropiere a Sibiului. Mai bine ca jumătate din casele ei, cam două terțialități, sunt arse și dărmate, și numai grămezile mari de cenuse, ori zidurile și horurile de piatră, mai arată locul pe care se aflau. În comuna aceasta s'a fost incubat adeca soldați români, pe cari artleria noastră și cea germană i-a scos din ascunzări și i-a sălt să se ascundă cu grăbire prin păduri, dar focul artileriei a nimicit, durere, nu numai pe dușman, ci și înfloritoarea și bine situată comună. Vor trece mulți ani până se va putea reculege de nou comuna Poplaca, condamnată să cada jertfă, împreună cu altele, scrințite idei a "intregirii nemului", visată de politicienii din București, fără a-și da bine seama, dacă sunt în stare să o realizeze. Ceice au umblat prin Galați spun, că numai pe acolo se pot vedea astfel de pustiuri, ca cele ce pot fi constatate în nefericita și de Dumnezeu părăsită Poplaca!

Nr. 673/1916.

(168) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh, în parochia de clasa II Hăghig (Hidvég), devinând vacant prin moarte parohului Iosif Bucsa, întâmplată la 14 Aprilie a. e., prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele impreunate cu acest post, după trecerea anului de văduvie, sunt cele statorite în coala B. dela stat.

Cererile de concurs cu documentele recerute sunt să se trimită subsemnatului în Brețcu (Bereczk) în terminul arătat mai sus. Concurenții sunt poftiți să se prezinte în vre-o Dumineacă sau Sărbătoare în biserică cu prealabilă închivințare a protopresbiterului spre a se face cunoscut poporului prin cântare și predicare, iar fiind preot să servi Sf. Liturghie.

Brețcu, 9 August 1916.

Oficiul protopresbiteral român ortodox al Treiscaunelor în conțelegeră cu comitetul parohial.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 226/1916

Nr. 134 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Răchita-Purcăreț (Sebespurkarécz) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în tab. B. pentru dotația dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile subsemnatului oficiu protopresbiteral și până 8 zile înainte de alegere să se prezinte poporului în biserică, spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 20 Iulie 1916.

Oficiul protopresbiteral al Sebeșului în conțelegeră cu comitetul parohial.

Sergiu Medean
protopresb.

Nr. 240/1916.

(161) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea nou sistematizat de învățătoare la școala confesională din Balșa, prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Telegraful român”.

Cu postul acesta sunt impreunate următoarele beneficii:

a) salar fundamental dela parohie 100 cor.,

b) relut de cvartir 240 cor.,

c) relut de grădină 20 cor.,

d) restul dela stat sub Nr. 25,785/1915 VII și se va asemna pe baza documentelor alese.

La alte îndatoriri parohia nu se obligă. Se cere ca învățătoarea să posedă bine limba maghiară în vorbire și în scris, pentru a nu fi excepționată la asemnarea salarului dela stat. — Să propună lucrul de mâna dela clasa II în sus.

Reflectanții să se prezinte în comună înainte de alegere, pentru a se face cunoscute.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în terminul deschis.

Geoagiu (Algýogy), 3/16 August 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al Geoagiului în conțelegeră cu comitetul parohial concerent.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 64/1916

(128) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă parohul Ioan Sarbu în parohia de clasa a III-a Cerbal cu filiale Aranies-Ulmi din protopresbiteral Hunedoarei conform ordinului Ven. Cons. din 1 Martie a. e. Nr. 1853 Bis. se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt:

Două din trei părți din toate venitele din parohie statorite în protocolul sinodului parohial întinut la 12/25 Iunie a. e. afara de congruă care și-o reține parohul întreagă.

Potenții au să-și asteargă rugările de concurs, adresate oficiului protopresbiteral în terminul deschis — și să se prezinte în terminul admis în o zi de Dumineacă ori sărbătoare, pentru a cânta, cuvânta și eventual celebra.

Hunedoara, la 15 Iunie 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-ort. rom. al Hunedoarei în conțelegeră cu comitetul parohial.

Avram P. Păcurar
protopresbiter.

Nr. 226/916.

(159) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III. Bulbuc cu filia Curpeni, în protopiatul Geoagiului, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă, cu restricțiile §-lui 26 din Regulamentul pentru parohii.

Concurenții să-și înainteze cererile la subsemnatul oficiu în terminul deschis și să se prezinte în comună pentru a face cunoștință cu poporul (§. 33 Regulament).

Geoagiu, 3/16 August 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Geoagiu, în conțelegeră cu comitetul parohial.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 351/1916. of. protopresb. (117) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua Cupșeni, din protopresbiteral Cetății-de-peatră, — în conformitate cu decisul Consistorial Nr. 12,791 Bis. 1915 ditto 21 Maiu 1916, — prin aceasta se publică concurs în „Telegraful Român” cu termen de 30 de zile dela prima apariție.

Venitele sunt statorite în coala B. de congruă.

Reflectanții să-și înainteze în terminul indicat petițiile provăzute cu toate documentele trebuințioase subsemnatului oficiu protopresbiteral și să se conformeze dispozițiilor §-ului 33 din regulamentul pentru parohii în vigoare.

N.B. Intrucât nu se vor găsi concurenți cu calificația necerută cu consensul comitetului parohial se vor admite la candidare și concurenții cu clasificație pentru parohii de clasa a III-a.

Lăpușulunguresc, (Magyarlapos) 18 Iulie 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului „Cetatea-de-peatră” în conțelegeră cu comitetul parohial din Cupșeni.

Andrei Ludu
protopop.

Nr. 283/1916.

(162) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională din Idicești, protopresbiteral Reghinului se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”, pe lângă următoarele emolumente:

a) salar dela comuna bisericească 600 corone și ajutor dela stat de care a beneficiat învățătorii de mai înainte 600 corone.

b) cvartir în edificiul școalei,

c) grădină.

Doritorii de a ocupa acest post să se înștearnă rugările la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, având a se prezenta înaintea poporului într'o Dumineacă ori sărbătoare la biserică spre a cânta și a se face cunoștuță.

Reghin, 3/16 August 1916.

Oficiul protopresbiteral al Reghinului în conțelegeră cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopop.

Nr. 526/1916.

(166) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoriști dela școalele din comunele mai jos înșiruite se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Agârbiciu: salar 1000 cor. dela biserică respective din repartiție și 200 cor. se vor cere dela stat; 1/4 jugăr grădină, locuință în natură și 70 cor. relut de lemn pentru foc.

2. Gabud: salar 600 cor. din repartiție, 1/4 jugăr grădină, cuartir și lemn de foc în natură. Restul salarului se va cere dela stat pe baza documentelor fitorului învățător.

Comunele bisericești nu iau responsabilitate pentru întregirea salarilor dela stat.

Cei aleși vor conduce și cânta cu elevii la biserică în Dumineci și sărbători. Cunoștătorii de muzica vocală vor fi preferați.

Reflectanții își vor înainta cererile concursuale, instruite în ordine, subsemnatului oficiu, în terminul deschis, și sunt poftiți să se prezinte la biserică spre a face cunoștuță cu poporul.

Tîrda, 11 August, 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al tractului Branului în conțelegeră cu comitetele parohiale concerente.

Iovian Murășianu
protopop.

Nr. 642/1916.

(167) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători-cantori din următoarele comune se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român” pe lângă următoarele emolumente:

1. In Bacitelec cu salar de 233 cor. dela popor; 100 cor. dela Veneratul Consistor, iară restul ajutor dela stat.

2. Chezdi Mărtanuș, 100 cor. din cantorat, 100 coroane dela Ven. Consistor dela popor, iar restul dela stat.

3. Marcoș, 205 coroane dela popor, relut de evanir, până se va clădi evanir din partea comunei bisericești; 20 cor. relut de grădină; 20 cor. lemn de foc; iar celălalt salar întregire dela stat. Concurențul având și calificăție teologică poate deveni capelan în parohie de clasa II.

4. Poiana Sărătă, salar 1200 cor. din cari 800 cor. se compută la cantorat; pentru lemn 48 cor. și evanir în natură.

Dela toți concurenții se cer a fi și cantori la biserică, a forma cu tinerimea cor, a ține instrucție în școala de repetiție și a cânta în biserică după obiceiul local, având a se prezenta în biserică în vre-o Dumineacă sau Sărbătoare spre a cânta și a face cunoștuță cu poporul.

Documentele concurențului impreună cu rugarea sunt a se prezenta oficiului protopopești ortodox român în Brețcu (Bereczk) comitatul Hâromszék.

Brețcu, 4 August 1916.

In conțelegeră cu comitetele parohiale respective.

Constantin Dimian
protopop.

Nr. 417/916.

(165) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoriști dela școalele confesionale din comunele subsemnate din protopresbiteral Branului, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Telegraful Român”.

1. Fundata, cu salar anual 1200 cor. și anume: 160 cor. dela comuna bisericească, iar restul de 1040 cor. din ajutor de stat asigurat prin rescriptul ministerial din 17 Septembrie 1914 Nr. 56302 VI c., cuartir în natură în edificiul școalei.

Invățătorul ales este obligat să conduce elevii la biserică în Dumineci și sărbători și să instrueze și în școala de repetiție fară altă remunerare.

2. Holbav, două posturi. Postul I. cu salar anual 1200 cor. și anume: Dela comuna bisericească 400 cor. venit cantonal 200 cor. Intregire dela stat (asigurată prin rescript ministerial) 400 cor., relut de grădină 200 cor., relut de grădină 200 cor.

Invățătorul ales este obligat a îndeplini și serviciul de cantor.

Postul II. cu salar anual de 1200 cor. și anume: Din cassa bisericii 100 cor. iar restul de 1100 cor. dela stat, asigurat prin rescript ministerial. Cuartir în natură, relut de grădină 20 cor.

3. Măgura, cu salar anual 1200 cor. și anume: 100 cor. din fondul bisericii, din venitul cantonal 60 cor. iar restul din ajutor de stat votat, având a se cere numai licivarea lui după alegerea invățătorului, cuartir în natură, relut de grădină 20 cor.

Invățătorul ales este obligat a îndeplini și serviciul de cantor și să instrueze și în școala de repetiție fară altă remunerare.

4. Simon, cu salar anual 1200 cor. și anume 600 cor. dela comuna politică, iar restul dela stat, asigurat prin rescript ministerial Nr. 128504/1912. Cuartir și grădină în natură.

Invățătorul ales este obligat să formeze cor cu elevii de școală eventual cu adulții și să instrueze și în școala de repetiție fară altă remunerare.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral și înainte de alegere să se prezinte la poporului în biserică spre a-și arăta deosebitatea în cântări și tipică.

Zernesti, în 8 August 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al tractului Branului în conțelegeră cu comitetele parohiale concerente.

Ioan Hamsea
protopop.

Nr. 227/916.

(160) 3—3